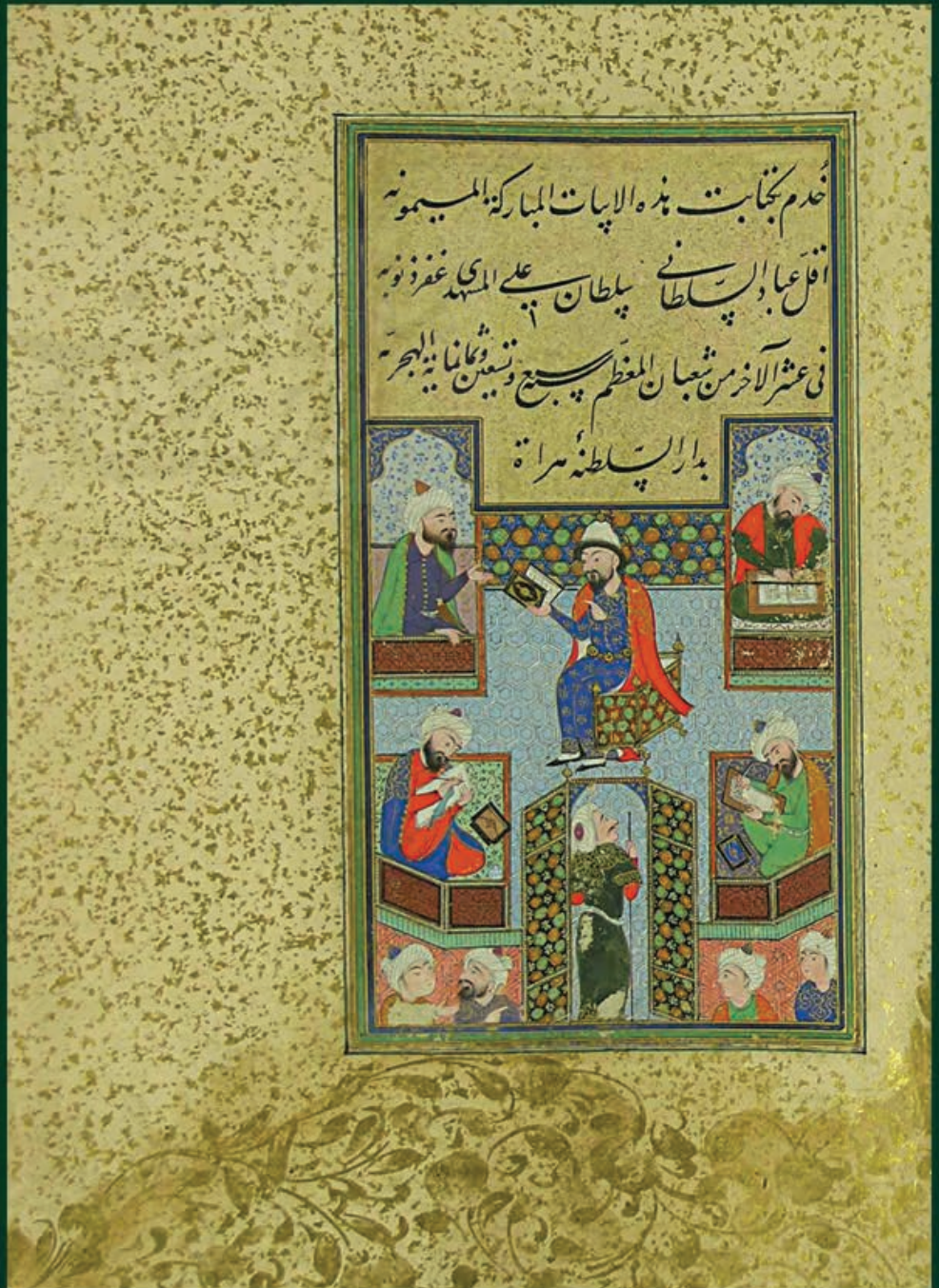

فصلنامه اطلاع‌رسانی در حوزه نقد و تصحیح متون، نسخه‌شناسی و ایران‌شناسی

دوره سوم، سال ششم، شماره یکم و دوم، بهار - تابستان ۱۴۰۰ [انتشار: زمستان ۱۴۰۱]

سرخس: سنگ زیرین آسیای تحقیق • یک تحول آوایی محدود در زبان فارسی / علی‌اکبر صادقی • فردوسی در بارگاه سلیمان؟ / ابوالفضل خطیبی، امیر ارغوان • اقیانوس مآلصدر از المباحث المشرفیة فخر رازی در اسفار / سیل بوندارادا ترجمه: سید ایزدی، بریم مهدوی مزه • دو بیت نریافته از رودکی در یک کتاب عروض و بلاغت تازه یاب از پایان قرن هفتم هجری / سید محسن حکیم • کتابخانه سلطنتی محمدظاهر شاه و فهرست‌نویسی نسخ خطی آن / مصوبه نظری • برگ‌های آغازین شاهنامه حاجی قوام‌الدین حسن وزیر / امیر ارغوان • آرتور اوپهام پوپ و منتعصب تلخ مزاج / اسکار وایت موسکارلا، ترجمه: هدیه ربهی • «قصب سدهامنی» و «دقنه»، دو اصطلاح ناشناخته در دیوان خاقانی / سید محسن حسینی وردنهجانی • سفینه پریحجر: معرفی اثری از قرن هشتم / فرزانه شکراللهی • نثر فارسی، جلد پنجم از تاریخ ادبیات فارسی / مجتهدین کیمانی • درباره یک سرت اهنی در تصحیح کتاب سلسله العارفین و تذکره الصدیقین / عارف نوشاهی • شرح آداب خط: درباره تصحیح رساله سلطان علی مشهدی / علیرضا مانسوری‌زاد • تأملی در جنگ علی بن احمد، زمان تدوین و متن چاپی آن / فرزاد حقیق • ریشه‌شناس چه می‌کند؟ (۱۳): کمک خوارستن از متون ویدی برای اشتقاق فارسی / سید احمدرضا قاسمی‌نژاد • تأثیر و تأثر منابع سامی و مطالعات ساسانی: یک رویکرد نو / نیما جمال • آثار لطفی احمد افندی / نسرته صالحی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
مطبع: مرکز اسناد و کتابخانه ملی
تهران - خیابان انقلاب اسلامی - پلاک ۱۱۸۲

۹۴ - ۹۵

فصلنامه اطلاع‌رسانی در حوزه نقد و تصحیح متون،
نسخه‌شناسی و ایران‌شناسی

دوره سوم، سال ششم، شماره یکم و دوم
بهار - تابستان ۱۴۰۰ [انتشار: زمستان ۱۴۰۱]

صاحب امتیاز:

مؤسسه پژوهشی میراث مکتوب

مدیر مسئول و سردبیر: اکبر ایرانی

معاون سردبیر و سروراستار: مسعود راستی‌پور

مدیر داخلی: یونس تسلیمی پاک

طراح جلد: محمود خانی

چاپ دیجیتال: میراث

نشانی مجله:

تهران، خیابان انقلاب اسلامی، بین خیابان دانشگاه و
ابوریحان، ساختمان فروردین (شماره ۱۱۸۲)، طبقه دوم.

شناسه پستی: ۱۳۱۵۶۹۳۵۱۹

تلفن: ۶۶۴۹۰۶۱۲

دورنگار: ۶۶۴۰۶۲۵۸

www.mirasmaktoob.ir
gozresh@mirasmaktoob.ir

بها: ۶۰۰،۰۰۰ ریال

روی جلد: صفحه انجامة نسخه اصلی دیوان
سلطان حسین میرزا بن منصور بن بایقرا (حک. ۸۷۳-
۹۱۱ق)، کتابت‌شده برای خود او و شامل مجموعه‌ای
از بهترین نمونه‌های نسخه‌آزایی. در تصویر روی
جلد، افزون بر انجامة (به نستعلیق سلطان‌علی مشهدی،
مورخ ۸۹۷ق در هرات) نگاره‌ای بی‌رقم ترسیم شده که
باید اثر یکی از استادان دستگاه سلطان‌حسین میرزا
باشد. حاشیه نسخه با افشان زر آراسته شده که در
بخش پایین، تشعیرسازی هم بر آن اجرا شده‌است.
هم افشانگری و هم تشعیرسازی نسخه از کهن‌ترین
نمونه‌های شناخته‌شده است.

فهرست

سرشن

سنگ زیرین آسیای تحقیق..... ۳-۴

بسمتد

یک تحوّل آوایی محدود در زبان فارسی / علی‌اشرف صادقی..... ۵-۷

فردوسی در بارگاه سلیمان؟ / ابوالفضل خطیبی، امیر ارغوان..... ۸-۱۷

اقتباس مآلصدرا از المباحث المشرقیة فخر رازی در اسفار / بیسیل یونماریاژ؛ ترجمه: سعید انواری، مریم

مهدوی مزده..... ۱۸-۳۵

دو بیت نویافته از رودکی در یک کتاب عروض و بلاغت تازه‌یاب از پایان قرن هفتم هجری /

سید محمدحسین حکیم..... ۳۶-۴۳

کتابخانه سلطنتی محمدظاهر شاه و فهرست‌نویسی نسخ خطی آن / معصومه نظری..... ۴۴-۵۳

برگ‌های آغازین شاهنامه حاجی قوام‌الدین حسن وزیر / امیر ارغوان..... ۵۴-۸۳

آرتور اوپهام پوپ و متعصّب تلخ‌مزاج / اسکار وایت موسکارلا؛ ترجمه: هدیه رهبری..... ۸۴-۹۰

«قصب سهدامنی» و «دهنه»، دو اصطلاح ناشناخته در دیوان خاقانی / سید محسن حسینی وردنجانی..... ۹۱-۹۴

سفینه پریحر؛ معرفی اثری از قرن هشتم / فرزانه شکراللهی..... ۹۵-۹۹

نقد و بررسی

نثر فارسی، جلد پنجم از تاریخ ادبیات فارسی / مجدالدین کیوانی..... ۱۰۰-۱۱۱

درباره یک سرقت ادبی در تصحیح کتاب سلسله العارفین و تذکرة الصّدیقین / عارف نوشاهی..... ۱۱۲-۱۱۴

شرح آداب خط؛ درباره تصحیح رساله سلطان علی مشهدی / علیرضا هاشمی‌زاد..... ۱۱۵-۱۲۱

تأملی در جنگ علی بن احمد، زمان تدوین و متن چاپی آن / فرزام حقیقی..... ۱۲۲-۱۳۳

پژوهش‌های وابسته

ریشه‌شناس چه می‌کند؟ (۱۳)؛ کمک خواستن از متون ویدی برای اشتقاق فارسی / سید احمدرضا

قائم‌مقامی..... ۱۳۴-۱۴۲

تأثیر و تأثر منابع سامی و مطالعات ساسانی؛ یک رویکرد نو / نیما جمالی..... ۱۴۳-۱۴۹

ایران در متون و منابع عثمانی (۲۴)

آثار لطفی احمد افندی / نصرالله صالحی..... ۱۵۰-۱۵۱

(ص ۱۸، ۶۴). سوم نیز در متن‌های زیر با ضبط سیم آمده است: الاینیه (مکرراً)، تفسیر شنقشی (ص ۱۳۸)، ترجمه و قصّه‌های قرآن (ج ۱، ص ۲۳۷)، تفسیر ابوالفتوح رازی (ج ۱۵، ص ۲۳۱، پانویس).

- حرف ربط که از فارسی میانه *kē* در پلی میان شعر هجایی و عروضی با ضبط که آمده است (ص ۷۰، ۸ = ص ۱۳۱، ۷ بخش خطی؛ ص ۱۰۰، ۱۴ = ص ۱۸۴، سطر آخر بخش خطی).

- کلمه به *beh* / به معنی بهتر نیز، که از فارسی میانه اولیه *wēh* گرفته شده، در این متن‌ها با ضبط به آمده است: الاینیه (گ ۷۹ پ، ۱۸۲ پ)، بخشی از تفسیری کهن به پارسی (ص ۴۰، ۷۱)، ترجمه فارسی النهایه (ص ۲۴۵)، تفسیر شنقشی (ص ۶، ۲۵ و جز آن)؛ به آینده به معنی پیروز و غالب: ترجمه و قصّه‌های قرآن (ج ۱، ص ۲۵۵)؛ به آمدندی: همان (ص ۱۱۴)؛ بهترین: الاینیه (گ ۱۵۵ ر).

- که، به معنی کوچک‌تر، از فارسی میانه اولیه *kēh*، نیز در پلی میان شعر هجایی و عروضی فارسی، که ظاهراً مربوط به قرن ششم هجری است، به شکل که ضبط شده است (ص ۷۰، ۷ = ص ۱۳۱، ۷ بخش عکسی؛ ص ۱۰۰، ۱۴ = ص ۱۸۴، ۷ بخش عکسی).

- کلمه مهمانی از فارسی میانه *mēhmānīh* نیز در پلی میان شعر هجایی و عروضی (ص ۶۷، ۱۲ = ص ۱۲۶، ۳ بخش خطی) با ضبط مهمانی آمده است.

- مه به معنی میخ، یعنی ابر چسبیده به زمین، که از *mē* از *mēy* گرفته شده است،^۳ در قم با تلفظ مه به کار می‌رود. در قم به جای ترکیب گیج و منگ، گیج و مه استعمال می‌شود. مه در این جا همان مه به معنی مه است. مه در این معنی، نخست به معنی «ذهن مه‌آلود که متوجه چیزی نمی‌شود» به کار رفته و سپس به معنی «منگ و گیج» تحوّل پیدا کرده است. در تهران نیز این

۲. در برخی از متون فارسی، هنوز *beh* با ضبط «بیه» دیده می‌شود: تفسیر سورآبادی (ص ۲۰۳، ۲۵۳)، قصص قرآن مجید (ص ۱۷۳، ۳۳۷)؛ همچنین در پلی میان شعر هجایی و عروضی (ص ۷۱، ۸۵) کهن و مهین به شکل کیهین و میهین آمده است.

۳. درباره این کلمه نک. صادقی، ۱۳۹۰.

یک تحوّل آوایی محدود در زبان فارسی

علی اشرف صادقی

مصوّت‌هایی که در زبان فارسی مجهول نامیده می‌شوند، یعنی *ē* و *ō* در کلمات نیرو و نیک و روز و گوشت، که به ترتیب یاء مجهول و واو مجهول نامیده می‌شوند،^۱ از مصوّت‌های مرکب *ai* و *au* ایرانی باستان گرفته شده‌اند و هنوز برخی ایران‌شناسان غربی آن‌ها را مصوّت مرکب می‌نامند. فرایند پیدایش *ē* و *ō* به این صورت بوده که *a* در کنار *i* و *u* به تدریج بسته‌تر تلفظ شده و با *i* و *u* ادغام شده است. طبیعی است که *a* قبل از این که به *e* بدل شود باید از مرحله میانی *ε* (باز *e*) بگذرد. بنابراین می‌توان تصوّر کرد که *ē* در یک مرحله قدیم‌تر، لااقل در برخی بافت‌ها و شاید برخی مناطق قلمرو زبان فارسی، *ē* تلفظ می‌شده است. در حقیقت مثال‌هایی از متون فارسی کهن در دست است که نشان از چنین تلفظی دارد. پاره‌ای از این مثال‌ها از این قرار است:

- کلمه سه (۳) که از *sē* در مرحله قدیم‌تر دوره میانه گرفته شده، در پاره‌ای از متون به شکل سه ضبط شده است، مانند الاینیه (گ ۵۹ پ)، ورقه و گلشاه (ص ۱۱، ۱۰)، تفسیر شنقشی (ص ۳۴ و جز آن)، ترجمه فارسی النهایه شیخ طوسی (ص ۲۵۹)، تفسیر ابوالفتوح رازی (ج ۱۶، ص ۵۵؛ ج ۱۷، ص ۶۹)، احسن القصص (ص ۱۳۰)، خاقانی

۱. تعبیر مجهول برای این مصوّت‌ها به احتمال قوی از علمای عرب یا عربی‌نویس گرفته شده است، زیرا این دو مصوّت که در زبان عربی نبوده، نزد آنان در برابر دو مصوّت *ā* و *lā* که در عربی وجود داشته، مجهول شمرده می‌شده است.

سوم هجری، و وهسودان (بن مملان)، حکمران کردروادی تبریز از آل مسافر در قرن پنجم و نام چند تن دیگر، یعنی Wahsūd، نیز همین وه/ به (= به) است. یوستی آن را به «دارنده سود خوب (برای مذهب)» (der Reli-guten Nutzen bringend (gion) معنی کرده است (JUSTI, 1895: S. 341).

اکنون می‌توان بافت‌هایی را که ē در آن‌ها به a بدل شده مشخص کرد. این بافت‌ها عبارتند از جایگاه قبل از صامت‌های x, k, h و در پایان کلمه. صامت‌های x, k, h از بخش عقب دهان تلفظ می‌شوند (چاکنای، ملازه و نرمکام). اگر بخواهیم توجیهی برای تلفظ ē در بافت‌های نام‌برده در بالا پیدا کنیم باید به دنبال چنین توجیهی باشیم. مصوت پایانی در کلمات سه و نی و که نیز احتمالاً گرایش به باز شدن داشته‌اند. احتمال دیگری که می‌توان برای توجیه تلفظ a در کلمات مورد بحث داد این است که ē ابتدا کوتاه شده، سپس e به ε و بعد به a بدل شده است.

به نظر می‌رسد که تبدیل wēh به wah در دوره میانه و مدّت‌ها قبل از سال ۴۰۶ یا ۴۰۹ میلادی (نک. سطور زیر) اتفاق افتاده باشد، زیرا به‌نوشته یوستی (Ibid: S. 340) نام وهرز دیلمی، پسر کامگار، سردار سالخورده خسرو انوشیروان که در سال ۵۷۰ میلادی از سوی خسرو برای بیرون راندن حبشیان، به سرکردگی مسروق بن ابرهه، از یمن به آن‌جا فرستاده شد، به معنی «دارنده فراوانی خوب» (guten Überfluss besitzend) است (یوستی در این‌جا به تمام منابع عربی مربوط به وهرز اشاره کرده است). صورتی از این نام که در ارمنی به کار رفته Wahriç است (HÜBSCHMANN, 1897: S. 78). یوستی از شخصی به نام وهرچ خدونی که در سال ۴۰۶ یا ۴۰۹ در ابداع الفبای ارمنی یار و همراه ورم شپوه Wram-Šapūh [= بهرام شاپور] بوده نام می‌برد (برای کسان دیگری که وهرز نام داشته‌اند نیز نک. یوستی، همانجا). بد نیست یادآور شویم که به‌گفته حمزه اصفهانی در سنی ملوک الارض و الانبیاء (ص ۱۸۸) به بعد از چاپ گوتالد [= ص ۹۱ از چاپ کاویانی؛ ترجمه فارسی شعار، ص ۱۴۲] وهرز لقب اشرافی موروثی این سردار و نام او فرخزاد بن نرسی بوده است. این مطلب را پروکوپوس، مورخ یونانی-رومی (بیزانسی) قرن ششم، معاصر ژوستینین (Justinian, Justinianus) و قباد ساسانی

تلفظ در ترکیب مه و مات، که با تصحیح افراطی به محو و مات بدل شده، دیده می‌شود. ابوالحسن نجفی محو و مات را به معنی «بهت زده و خرف شده، گیج (مترادف: مَنگ)» آورده و شاهد زیر را از کتاب هیچکاک و آغاباجی از بهنام دیانی برای آن نقل کرده است: «او مثل آدم‌های محو و مات وسط سالن انتظار ایستاده و به اطراف می‌نگرد» (ص ۱۹). نجفی مه را نیز بدون شاهد مدخل کرده و به «مات و مه» و «محو و مات/ مه و مات» ارجاع داده است. وی مات و مه را «بهت زده و بله‌مانند، مَنگ، مدهوش، که با نگاهی که گویی چیزی نمی‌بیند به دیگران [می‌نگرد یا به گوشه‌ای خیره [می‌شود] معنی کرده است.

چنان‌که دیده می‌شود، در تمام این کلمات، به‌جز سه و که، ē کهن‌تر قبل از h آمده است، اما واژه‌های دیگری نیز هست که ē قدیم‌تر در آن‌ها قبل از صامت دیگری آمده است، یا در پایان قرار گرفته است، مانند:

- کیک (حشره)، از فارسی میانه kayk که احتمالاً در فارسی قدیم با تلفظ kēk هم به کار می‌رفته، امروز در تهران و قم و برخی شهرهای دیگر کک kak تلفظ می‌شود.
- بیگ/ بیک ترکی نیز به بگ/ بک تبدیل شده است. در قم خاندانی با نام بیگدلی ساکن است که قمی‌ها نام ایشان را بگدلی تلفظ می‌کنند.
- قید نی، از فارسی میانه nē به نه تبدیل شده است (اما در برخی شهرها، از جمله قم و مشهد، هنوز ne تلفظ می‌شود).
- دو کلمه یک با تلفظ yak و یخ از ēk و ēx فارسی میانه گرفته شده‌اند که البته y آغاز آن‌ها غیراشتقاقی است.^۴
- بخش اول نام وهسودان (بن جستان)، حاکم دیلم در قرن

۴. مقایسه شود با یسیر به‌جای اسیر در ترجمه تفسیر طبری، ج ۱، ص ۱۲۷؛ ج ۲، ص ۳۶۸ و ۳۷۰؛ مقالات شمس تبریزی، ج ۱، ص ۱۴۱. عکس این تحوّل، یعنی حذف /y/ آغازین در «ایزد» /ēzad/، از yazad فارسی میانه دیده می‌شود. برخی پژوهشگران ēk و yak را به ترتیب از دو صورت زیر مشتق دانسته‌اند: (در فارسی میانه زردشتی) *āiva-ka->*ēwk > ēk

(Rezai در فارسی میانه مانوی) *yvak > yak > *yvak (حالت اضافه) *aiwā-ka-hya (Baghbidī, 2017: p. 27).

اما باید توجه داشت که یک فارسی از فارسی میانه مانوی گرفته نشده و بیش‌تر محتمل است به همان شکلی که در بالا گفته شد به وجود آمده باشد.

قصص قرآن مجید. به کوشش یحیی مهدوی. تهران: دانشگاه تهران.

- صادقی، علی اشرف (۱۳۸۳). «گویش قدیم کازرون». مجله زبان‌شناسی، سال ۱۹، ش ۱: ۴۱-۱.

- _____ (۱۳۹۰). «میخ-مه». فرهنگ‌نویسی، جلد چهارم: ۲۶۴-۲۶۸.

- طوسی، ابوجعفر محمد بن حسن (۱۳۴۲). النهایه فی مجرّد الفقه و الفتاوی. با ترجمه فارسی. به کوشش محمدتقی دانش‌پژوه. تهران: دانشگاه تهران.

- عیوقی (۱۳۴۳). ورقه و گلشاه. به کوشش ذبیح‌الله صفا. تهران: دانشگاه تهران.

- کریستن‌سن، آرتور (۱۳۳۲). ایران در زمان ساسانیان. ترجمه رشید یاسمی. با ترجمه اصلاحات چاپ دوم متن فرانسه به دست منوچهر امیرمکری. تهران: ابن‌سینا.

- گزاره‌ای از بخشی از قرآن کریم، تفسیر شنقشی (۲۵۳۵ [= ۱۳۵۵]). به کوشش محمدجعفر یاحقی. تهران: بنیاد فرهنگ ایران.

- نجفی، ابوالحسن (۱۳۸۷). فرهنگ فارسی عامیانه. تهران: نیلوفر.

- نولدکه، تئودور (۱۳۷۸). تاریخ ایرانیان و عربها در زمان ساسانیان. ترجمه عباس زریاب. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.

- هروری، ابومنصور موفق (۱۳۸۸ ش/ ۲۰۰۹ م). الابنیه عن حقائق الادویه. متن عکسی با مقدمه ایرج افشار و علی اشرف صادقی.

- CHRISTENSEN, A. (1944). *L'Iran sous les Sassanides*. Deuxième édition revue et augmentée, Ejnar Munksgaard. Copenhagen.

- HÜBSCHMANN, H. (1897). *Armenische Grammatik I*. Leipzig. Reprinted 1962, Gorg Olms, Hildesheim.

- JUSTI, Ferdinand (1895). *Iranisches Namenbuch*. Marburg.

چاپ سوم (افست) به کوشش علی اشرف صادقی. تهران: اساطیر، ۲۰۰۴/۱۳۸۲.

- NÖLDEKE, Theodor (1879). *Geschichte der Perser und Araber zur Zeit der Sasaniden*. Reprinted by E. J. Brill, Leiden, Netherland in 1973.

- REZAI BAGHBIDI, Hassan (2017). *Middle Persian Historical Phonology*. Japan: Osaka University.

تأیید می‌کند، آن‌جا که از مردی با نام بویه (= Boes) و دارای مقام Ovarizes نام می‌برد (NÖLDEKE, 1879: Ss. 223-224); ترجمه فارسی زریاب، ص ۲۵۰؛ نیز (CHRISTENSEN, 1944: p. 410); ترجمه فارسی، ص ۴۳۲). نولدکه در این‌جا می‌گوید احتمالاً نام بهریز، پدر حبیب بن بهریز، مطران موصل که حمزه اصفهانی (ص ۸۱، س ۱ از چاپ گوتوالد [= ص ۵۵-۵۶ از چاپ کاویانی؛ ترجمه فارسی، ص ۸۱-۸۲]) از او نام می‌برد همین نام، یعنی وهرز، باشد. حبیب بن بهریز دارای کتابی در منطق است که محمدتقی دانش‌پژوه آن را در سال ۱۳۵۷ با نام حدود المنطق، همراه با منطق ابن مقفع در ردیف انتشارات مؤسسه حکمت و فلسفه ایران چاپ کرده‌است.

منابع

- احسن القصص (قصه حضرت یوسف) (۱۳۹۹). به کوشش علی نویدی ملاطی. تهران: بنیاد موقوفات دکتر محمود افشار - سخن.

- اصفهانی، حمزه بن حسن ([۱۳۴۰ ق]). کتاب تاریخ سنی ملوک الارض و الانبیا. برلن: مطبعة کاویانی (ترجمه فارسی جعفر شعاع، با عنوان تاریخ پیامبران و شاهان، تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۷).

- بخشی از تفسیری کهن به پارسی (۱۳۷۵). به کوشش مرتضی آیه‌الله‌زاده شیرازی. تهران: میراث مکتوب - قبله.

- پلی میان شعر هجایی و عروضی فارسی در قرون اول هجری، ترجمه‌ای آهنگین از دو جزو قرآن مجید (۱۳۵۳). به کوشش احمدعلی رجایی بخارایی. تهران: بنیاد فرهنگ ایران.

- تفسیر شنقشی ← گزاره‌ای از بخشی از قرآن کریم

- خاقانی، افضل‌الدین بدیل (۱۳۸۵ ش/ ۲۰۰۶ م). ختم الغرایب (تحفة العراقین). به کوشش ایرج افشار، برت فراگنر و نصرت‌الله‌رستگار. تهران: مرکز پژوهشی میراث مکتوب - فرهنگستان علوم اتریش. چاپ عکسی.

- رازی، ابوالفتح حسین بن علی (۱۳۶۵ و ۱۳۶۹). روض الجنان و رُوح الجنان فی تفسیر القرآن. به کوشش محمدجعفر یاحقی و محمد مهدی ناصح. مشهد: بنیاد پژوهش‌های اسلامی.

- سوراآبادی (سورابانی)، ابوبکر عتیق نیشابوری (۱۳۴۷).

Table of Contents

Editorial

Shouldering the Responsibility for Scholarship	3-4
--	-----

Articles

On a Specific Phonetic Change in the Persian Language / Ali Ashraf SADEGHI	5-7
Ferdowsi in the Court of Solomon? / Abolfazl KHATIBI, Amir ARGHAVAN	8-17
Şadrā's Use of Fakhr al-din Rāzī's <i>al-Mabāḥith al-Mashriqiyya</i> in the <i>Asfār</i> / Cécile BONMARIAGE; Translated by Saeed ANVARI, Maryam MAHDAVI MAZDEH	18-35
Two Newly-Found Couplets from Rūdakī in a Newly-Discovered Book on Prosody and Rhetoric from the Late Seventh Century AH / Seyyed MohammadHosein HAKIM	36-43
The Royal Library of Muhammad Zāhir Shāh and Cataloguing its Manuscripts / Masumeh NAZARI	44-53
First Pages of the <i>Shahname</i> of Qawām al-dīn Hasan-i Wazīr / Amir ARGHAVAN	54-83
The Pope and the Bitter Fanatic / Oscar White MUSCARELLA; Translated by Hedyeh RAHBARI	84-90
<i>Qaṣab-i Si Dāmanī</i> and <i>Dah-Nuh</i> , Two Obscure Expressions in Xāqānī's Collection of Poetry / Seyyed Mohsen HOSEYNI VARDANJANI.....	91-94
<i>Safīna-yi Pur Bahr</i> (an Anthology of Opuses); a Review of a Book from the Eighth Century AH / Farzaneh SHOKROLLAHI	95-99

Reviews and Critiques

<i>Persian Prose</i> , Fifth Volume of <i>A History of Persian Literature</i> / Majdoddin KEYVANI	100-111
On Plagiarism in the Edition of <i>Silsilat al-'arīfīn wa Taḍkirat al-Şiddīqīn</i> / Arif NAUSHAHI.....	112-114
<i>Sharḥ-i Ādāb-i Khat</i> (A Commentary on the Principles of Calligraphy); On the Edition of Sulṭān 'Alī-yi Mašhadī's Treatise / AliReza HashemiNejad	115-121
Reflecting on <i>Jung-i 'Alī Ibn-i Aḥmad</i> (an Anthology Compiled by 'Alī Ibn-i Aḥmad): the Date of Compilation and the Published Text / Farzam HAGHIGHI.....	122-133

Essays on Research

What Does an Etymologist Do? (13); Drawing On the Vedic Texts for the Etymology of the Persian Language / Seyyed AhmadReza QAEMI MAQAMI	134-142
The Interplay Between Semitic Sources and Sasanian Studies: a New Approach / Nima JAMALI.....	143-149

Iran in Ottoman Texts and Sources (24)

Works of Lütfi Ahmed Efendi / Nasrollah SALEHI	150-151
--	---------